

Waar deCast. Thema: IZA (Integraal Zorgakkoord)

Geplaatst op 19 september 2024

In de nieuwste aflevering van de WaardeCast gaat Mieke Hollander, initiatiefnemer van de gelijknamige podcastserie en bestuurder van LOC Waardevolle zorg (ondersteuner van de beweging Radicale vernieuwing), in gesprek met Aiko de Raaf. Onderwerp van gesprek is het Integraal Zorgakkoord, Aiko de Raaf is kwartiermaker van dit landelijke programma. Een

leerzaam gesprek.

Het kan altijd leerzaam zijn om naar meningen te luisteren die nog heel anders zijn dan die van jezelf. LOC Waardevolle zorg heeft een visie op de toekomst van de zorg, die we '[Waardevolle zorg](#)' noemen. Met als uitgangspunt: de waarde en waarden van elk unieke individu. Dat is leidend bij alle keuzes die we maken bij het vormgeven van de zorg, ons welzijn en de samenleving. Mensen staan dus voorop, niet systemen en regels.

Interessant

Mieke Hollander stelt dan ook de nodige kritische vragen aan de kwartiermaker van het landelijke overheidsprogramma. Wetende, dat de fundamentele vernieuwing die nodig is om Waardevolle zorg mogelijk te maken, niet vanuit het bestaande systeem voort kan komen (zoals we in [onze visie](#) uitgebreider uitleggen.) De vragen en antwoorden van de kwartiermaker, over de transformatie van de zorg die IZA beoogt, zijn dus interessant om te beluisteren.

Burgers echt aan zet?

Nadat Mieke in de WaardeCast op hoofdlijnen inzicht geeft in wat het IZA is en beoogt, komt het gesprek op gang. LOC geeft vanuit haar visie steeds aan: je moet altijd beginnen bij het feit dat ieder individu uniek is. Keuzes, besluitvormingsprocessen moeten dus door en met de mensen om wie het gaat gemaakt

worden. En niet over hun hoofden heen, zodat elk individu zeggenschap kan uitoefenen. Aiko de Raaf geeft in het gesprek aan dat er geen regio in het land is die niet nadenkt over hoe inwoners beter kunnen participeren en betrokken kunnen worden bij de plannen die nu gemaakt worden. Maar de ervaring van LOC is juist dat dat al sinds jaar en dag wel gezegd wordt en in plannen staat, maar dat dat niet van de grond komt. Vele rapporten hebben dit in de loop der jaren ook onderschreven. Dit is mede waarom LOC ook actief lokale (burger)initiatieven ondersteunt in de beweging richting meer zorgzame gemeenschappen. En waarom LOC in haar belangenbehartiging actief is om instanties te faciliteren om zich juist te laten *leiden* door burgers en hun initiatieven. Met het aanbod van LOC en partners aan IZA om burgers écht te betrekken van een tijd geleden, is nog steeds niet veel gedaan.

De Raaf geeft aan dat we niet van oudsher zo georganiseerd zijn, om inwoners te kunnen betrekken en laten participeren, maar dat we het wel willen. Echter geeft hij ook aan dat hij vele burgerinitiatieven ziet die zeggen: we gaan opnieuw naar elkaar omzien, en dat het juist mooi is dat veel van die initiatieven nog níet aangehaakt zijn op al die IZA-gesprekken. "Niet omdat ze niet meegenomen moeten worden, maar omdat we daarmee ook voorkomen dat we ze vermorzelen met onze oude klassieke oplossingen en systeemdenken." Ook vertelt De Raaf dat gemeenten, wethouders aan de tafels zitten waar de plannen voor de transformatie van de zorg worden gemaakt. "Die zijn vaak democratisch gekozen. We hebben gemeenteraden, wethouders, etcetera, die vinden van nature al: eens in de zoveel tijd wordt ik gekozen, juist om mijn programma, en mijn programma gaat altijd over welzijn, gezondheid. Ook voor die inwoners. Dus we zijn op die manier wel degelijk die stappen aan het zetten."

Tijdens de laatste Meet-up die we organiseerden, waar ook Aiko de Raaf te gast was, werd duidelijk dat als mensen van het regionale niveau zich bezig willen houden met wat er voor burgers toe doet, ze juist naar het lokale niveau naar de leefwereld van burgers moeten afdalen. "De burger wordt nu gezien als de oplossing voor alle problemen in de zorg, wonen en welzijn. Als systeemwereld moet je eerst gaan kijken: wat is er eigenlijk allemaal? En wat kunnen wij doen zodat die burger meer ruimte krijgt om die kracht nog meer te laten zien. Dan kun je samenwerken en samen misschien nog veel meer andere oplossingen bedenken. Maar niet als jij al bedacht hebt waar de burger de oplossing voor is – want dan werkt het niet."

Mogelijkheden?

Een ander interessant punt om de mening van de landelijke kwartiermaker over te horen, is welke mogelijkheden hij in de samenleving ziet om de zorg te transformeren. LOC geeft al jarenlang aan dat je maximaal moet investeren in de zorg, omdat die mensen veel waard is. En omdat zorg ook bijzonder waardevol is voor de samenleving. Als je dat niet doet, zegt LOC, dan wordt de zorg steeds schraler – het tegenovergestelde van Waardevolle zorg. Dat laatste zien we de afgelopen jaren helaas in rap tempo gebeuren. Daarom deed LOC ook [onderzoek](#) naar het tekort dat steeds vaker als reden opgevoerd wordt, waarom we niet zouden kunnen investeren. Daaruit komt naar voren dat er eigenlijk geen gebrek is aan geld of mensen. We delen regelmatig praktijkvoorbeelden van bijvoorbeeld zorgorganisaties en burgerinitiatieven die dit laten zien en die ook uitleggen hoe dat werkt. En we investeren er met steeds

meer mensen en organisaties in, om die mogelijkheden verder in beeld te brengen en aan te boren. Er blijkt steeds veel meer mogelijk dan gedacht door die focus op mogelijkheden, waardoor doemscenario's in een heel ander licht komen te staan.

De Raaf geeft in de WaardeCast aan: "We gaan in dit land natuurlijk van tijden van overvloed naar een schaarstemodel of schaarsteverdeling. En schaarste verdeel je niet op de manier waarop je overvloed hebt weten te verdelen met elkaar. Dus ja, we moeten met elkaar het gesprek aan durven gaan over: hoe gaan we het systeem en onze leefwereld herinrichten. En dan hoop je dat de leefwereld eerst verandert zodat daarna de systeemwereld daarop aangepast kan worden." Alles met als doel, vervolgt De Raaf, dat je de zorg daarmee kan gaan ontlasten. "Sterker nog, we hebben de zorg van vandaag al te ontlasten. Nu al hebben 500.000 mensen geen huisarts, staan al meer dan 100.000 mensen op wachtlijst van de ggz. Dus het systeem dat we met elkaar hebben gemaakt knelt nu al en één van de grote belangrijke aspecten van de zorg ontlasten is dat we als mens ander gedrag gaan vertonen. Beter en anders naar elkaar gaan omzien. En eigenlijk het zorgen voor elkaar weer terughalen naar: dat doen we zelf. En daarna kom je pas uit op publieke gezondheid en publieke zorg. De meeste mensen zijn opgevoed in een tijd waarin dat niet nodig was, waarin zorg buiten jezelf bij andere instanties is neergelegd."

Wat De Raaf daarbij niet aangeeft, is dat er ook acties en rechtzaken lopen tegen instanties omdat zij ondanks vele mogelijkheden, middelen en waarschuwingen, jarenlang keuzes maakten die hebben geleid tot dit vastlopen. Dus het is interessant dat het idee van IZA is dat de burger zijn gedrag en waarden aan moet passen, maar het onderliggende systeem en hoe dat functioneert niet ter sprake komt.

In de WaardeCast gaat Mieke over nog een heel aantal onderwerpen in gesprek met De Raaf.

Beluister de WaardeCast hier:

Of via je favoriete podcast app, zoek op LOC Waardevolle zorg – Verhalen uit ons landelijke netwerk.

Klik op de afspeelknop om te beginnen met luisteren:

Meer WaardeCasts

[Klik hier](#) voor alle eerdere afleveringen van de WaardeCast.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Opstart vernieuwings-beweging](#)

Trefwoorden: [burgerinitiatieven](#), [loc waardevolle zorg](#), [medezeggenschap](#), [politiek en beleid](#), [zeggenschap](#)